

LUNDS
UNIVERSITET

När sexuella övergrepp reduceras till en fråga om etnicitet

*- En kvalitativ textanalys om medias framställningar av de sexuella övergreppen som skedde i
Köln på nyårsnatten 2015-2016 ur ett intersektionellt perspektiv*

Kajsa Rosengren Larsson & Åse Ingelsson

Kandidatuppsats SOPA 63

Helsingborg HT 2017

Handledare: Mikael Sandgren

Abstract

Authors: Kajsa Rosengren Larsson & Åse Ingelsson

Title: When sexual abuse is reduced to a question about ethnicity

Supervisor: Mikael Sandgren

Assessor: Norma Montesino

Our aim with this study is to study from an intersectional perspective how Swedish printed press produced a narrative on the sexual abuse in the German city, Cologne, on New Year's Night 2015-2016. This study is based on a qualitative content analysis based on news articles from four newspaper publishers, TT News, Dagens Nyheter, Aftonbladet and Expressen. Where we come, our result will present from an intersectional perspective how different categories are constructed in newspaper articles and how they interact with each other. We will also discuss how the prevailing power structures are maintained by how journalists write about the sexual assaults that occurred at the New Year's Night in Cologne. Our study, among other things, illustrates how a narrative on women's vulnerability is used as an argument for a tightening of refugee policy in Sweden and Germany. There are also clear trends that sustain the ethnical difference as main characteristic of the perpetrators are linked to an ethnic and cultural belonging as a group and not from individuals.

Keywords: sexual abuse Cologne, media discourses

Nyckelord: sexuella övergrepp Köln

Förord

Efter många timmar framför artiklar, böcker och datorn sitter vi nu klara med denna kandidatuppsats som varit ett omtalat moment under utbildningen. Detta påminner även oss om att tre och ett halvt års studier börjar närma sig sitt slut. Vi vill därför börja med att tacka varandra för att vi tillsammans har genomfört detta arbete. Vi har under processens gång haft många givande diskussioner och skratt, som gjort denna resa till något lärorikt och roligt. Den har även väckt upp känslor och tankar kring vår värld och gjort oss ännu mer medvetna om de maktstrukturer som råder, som vi anser skapar utanförskap och orättvisa i vårt samhälle. Det har hos och skapat ett engagemang för dessa frågor som vi presenterar i studien och något vi kommer bära med oss för att vi alla tillsammans ska kunna skapa ett mer öppet klimat, där alla är accepterade. Vi vill därför också passa på att tacka alla lärare på socionomutbildningen som delat med sig av sin kunskap under utbildningens gång och öppnat upp ett vidare perspektiv att se på vår värld. Vi vill även rikta ett stort tack till vår handledare under denna kurs, Mikael Sandgren, som har guidat oss igenom detta arbete med ett stort engagemang, vilket har varit ett stort stöd för att genomföra denna uppsats.

Tack!

Kajsa & Åse

Innehållsförteckning

1. Problemformulering	5
1.1 Syftet.....	7
1.2 Frågeställningar.....	7
2.2 Reproducering av myter	9
2.3 Etnicitet och kriminalitet.....	10
3. Metod	11
3.1 Kvalitativ innehållsanalys	11
3.2 Urval.....	12
3.3 Tillvägagångssätt.....	15
3.4 Förförståelse	16
3.5 Metodens tillförlitlighet.....	17
3.6 Etiska överväganden.....	18
3.7 Källkritik.....	19
4. Teori	21
4.1 Intersektionalitets begreppets bakgrund och grundtanke	21
4.2 Centrala kategorier.....	22
4.2.1 Kön.....	22
4.2.2 Klass	23
4.2.3 Etnicitet.....	24
4.3 Maktasymmetrier.....	24
4.4 Svårigheter med intersektionalitet som teori.....	25
5. Analys och resultat	25
5.1 Kvinnan som det underordnade könet	26
5.2 Mannen som det överordnade könet.....	27
5.3 Kvinnornas plats i rapporteringen.....	28
5.4 Beskrivningen av gärningsmännens ursprung	30
5.5 Gärningsmännen som kategori	31
5.6 Gärningsmännens kultur.....	33
5.8 Kultur och kriminalitet.....	36
7. Referenslista	41
7.1 Artiklarna från vårt empiriska material till analysen	44

1. Problemformulering

Under nyårsnatten 2015-2016 utsattes ett okänt antal kvinnor för sexuella övergrepp i ett område runt centralstationen i den tyska staden Köln. Samtidigt uppdagas det i pressen att den svenska polisen mörkat ett stort antal sexuella övergrepp under den svenska festivalen "We are Stockholm" utifrån gärningsmännens ursprung (Lund 2016). I anslutning till händelserna i Köln uttalade sig den tyska polisen i ett mycket tidigt skede om de misstänkta gärningsmännens ursprung (Migrationsverket 2016). Medias rapportering kring övergreppen som skedde i Köln på nyårsnatten startade en debatt i media kring sambandet mellan gärningsmännens ursprung och den plötsliga ökningen av sexuella övergrepp på allmän plats. Detta i en tid när ett stort antal flyktingar söker skydd i Europa.

Händelserna i Köln startade inte bara en debatt i tysk media utan bidrog även till en ökad debatt i Sverige (Asplund & Nilsson 2016). Debatten som tog fart i Sverige efter händelserna i Köln kretsade till stor del kring de skillnader i hur Sverige valt att agera vid "massövergrepp" på allmän plats i Sverige, i relation till hur tysk media valde att göra det i samband med händelsen i Köln. De sexuella övergreppen som utspelade sig i Sverige under festivalen "We are Stockholm" sommaren 2015 blev vid händelsernas tidpunkt nedtystade i media av den svenska polisen på grund av rädsla för att spela ett svenskt riksdagsparti i händerna. Genom att fokusera på de misstänkta gärningsmännens etnicitet, men blossade som sagt upp istället efter att tysk media gjort sina uttalanden efter övergreppen på nyårsnatten (ibid).

I rapporteringen av de sexuella övergrepp som skedde i Köln var det tydligt att detta presenterades som ett oönskat beteende. Sexuella övergrepp i stort var även ett fenomen som enligt statistik i Sverige hade ökat (Brottsförebyggande rådet 2017). Efter att även tagit del av BRÅs rapport från 2017 som presenterade att anmälningar gällande sexuella övergrepp hade ökat under 2016 med tretton respektive tjugo procent jämfört med året innan, 2015 samt att sex av tio sexualbrott inträffar på allmän plats (ibid), gör att detta kan ses som ett socialt problem utifrån Anna Larssons diskussion om vad ett socialt problem är. Larsson (2010) menar på att ett oönskat beteende och ett fenomen som tenderar att öka är något som ses som ett socialt problem. Då de uppvisar ett stort avstånd mellan något som är önskat och oönskat. Larsson beskriver även att ett fenomen som tar plats i media; tv, tidningar, radio, det vill säga

händelser som beskrivs och når ut till många människor tillsammans med ovanstående faktorer, kan definieras som ett socialt problem (ibid).

Rapporteringen i media som blev efter övergreppen på nyårsnatten 2015-2016 i Köln gjorde att vi såg det som intressant att utifrån ett intersektionellt perspektiv analysera den svenska tryckta pressens diskussioner. Intresset för att studera dennes rapportering skapades utifrån vetenskapen om att tryckt press sprider information till många personer som skapar föreställningar och kunskaper om hur någonting är (Mattsson 2010). Donileen R Loseke (2010) beskriver massmedia som en stor scen som når ut till många människor. Pressen sitter på en stor makt när det kommer till vilka sociala problem som ska belysas och hur diskursen kring dem ska se ut (ibid). I ett samhälle som allt mer saknar ett källkritiskt synsätt har media fått en allt större maktposition. Massmedia spelar en avgörande roll i vilka glasögon vi tar på oss när vi reflekterar kring ett fenomen eller problem i samhället. Massmedias sätt att rapportera kring sexuella övergrepp kan bidra till att upprätthålla myter som finns utbredda i samhället kring offer och förövare (Bonnes 2013).

Genom medias sätt att skriva kring ett fenomen bidrar de till att skapa en bild hos mottagaren kring att en grupp människor kan kopplas samman med ett oönskat beteende. Händelserna i Köln och diskussionen kring gärningsmannens ursprung kopplat till den stora flyktingström som kom till Europa under 2015 kan bidra till att förstärka rasistiska föreställningar. Att utifrån sitt ursprung sammankopplas med sexuella övergrepp kan bidra till ett utanförskap och stigmatisering i samhället. Vi anser därför att det utifrån socialt arbete är viktigt att belysa hur mediernas sätt att skriva kan påverka hur en grupp människor sedan mottas och integreras i ett samhälle de inte känner till, men tvingats fly till.

När tysk press var snabba med att uttrycka att flyktingströmmen var en av anledningarna till övergreppen mot kvinnor, var även de svenska journalisterna snabba med att haka på tåget och skapa debatt om fenomenet även i Sverige. I media blev det tydligt, utifrån all publicering som blev, att det som händer i övriga världen även påverkar Sverige. Vi ansåg därför att även om övergreppen ägde rum i Tyskland gjorde det relevant att undersöka hur detta fenomen framställdes i svensk press. Rapporteringen kring vår valda händelse ledde även till en diskussion kring de övergrepp som skedde i Sverige under 2015 som tystades ner av polisen. Dessa ”sidospår” som tagit upp i svensk tryckt press efter att vi har utgått i vår sökning från sexuella övergrepp i Köln, har gjort diskussionen i tryckt press intressant att analysera. Vi har

uppmärksammat generella teman för artiklarna innefattande kön, klass och etnicitet, där av såg vi det som relevant att studera vår händelse utifrån ett intersektionellt perspektiv.

Genom att sociala problem konstrueras på ett visst sätt i en specifik kontext vill vi i vår studie undersöka hur olika grupper och kategorier över- och underordnas varandra samt växelverkar i maktrelationerna till varandra. Därför är ett intersektionellt perspektiv relevant för oss att använda när vi studerar hur de sexuella övergreppen i Köln framställs i svensk tryckt press. Utifrån rapporteringen om de sexuella övergreppen i Köln ser vi det som intressant att studera hur fenomenet framställdes i pressen. Intersektionalitet öppnar upp för att förstå de maktstrukturer och normer som pressen utgår ifrån när de skriver kring ett socialt problem. I den specifika kontexten av de sexuella övergreppen i Köln växelverkar olika kategorier med varandra utifrån etnicitet, kön och klass.

1.1 Syftet

Syftet med denna studie är att utifrån ett intersektionellt perspektiv undersöka hur de sexuella övergreppen i Köln på nyårsafton 2015/2016 framställs i svensk tryckt press.

1.2 Frågeställningar

Hur framställs de sexuella övergreppen i Köln i svensk tryckt press utifrån kön?

Hur framställs de sexuella övergreppen i Köln i svensk tryckt press utifrån klass?

Hur framställs de sexuella övergreppen i Köln i svensk tryckt press utifrån etnicitet?

Hur samverkar kön, klass och etnicitet med varandra i framställningen av de sexuella övergreppen i Köln?

2. Kunskapsläget

Vi kommer nedan att presentera forskning som rör de kategorier och teman vi vill studera i denna studie. För att skapa en bild av vilken kunskap som finns idag men också peka på de

luckor vi ser och som i sin tur gör vår studie relevant. Vi kommer att presentera forskningen utifrån de centrala teman som vi kunnat urskilja. Vi har i vår studie sökt efter forskning utifrån hur sexuella övergrepp framställs i medier samt forskning som belyser etnicitet och kriminalitet. Vi har därför i vår sökning valt att utgå från medieforskning snarare än forskning kring sexuella övergrepp utifrån socialt arbete. Inom samhällsvetenskapen ligger fokus inte på det generella uppdraget massmedia har utan istället på att medier är en del av samhället (Blomberg, Kroll, Lundström & Swärd 2004:13). Massmedia har privilegiet att styra vilka frågor som skall diskuteras och på vilket sätt. I förlängningen kan det innebära att media spelar en roll i att bilda opinioner och öka oron hos mottagaren kring specifika beteenden. Medieforskning kan rikta in sig på en rad olika aspekter men relevansen för vår studie bottnar i medias roll i samhället (ibid).

2.1 Sexuella övergrepp i media

Cynthia Carter genomförde 1998 en undersökning gällande hur sexuella övergrepp beskrevs i engelska tidningar. Hon valde att studera 840 nyhetsartiklar för att upptäcka likheter och skillnader samt identifiera teman i hur journalister skrev om sexuella övergrepp. Carter beskriver att texterna i nyhetsrapporteringen kring sexuella övergrepp oftast inte var längre än 300 ord. Så korta beskrivningar leder till att läsaren inte får en fördjupad bild kring brottet utan endast ytliga korta beskrivningar av händelseförloppet. När brotten och våldet är mer spektakulärt ökar rapporteringen. Alltså får sexualbrotten större utrymme i media ju grövre våldet är. Carter menar att sexualbrott som inte är av den mer spektakulära arten normaliseras. Hon diskuterar också placeringen av texterna i tidningarna. Hon nämner att flera stora tidningar i England bland annat Daily mail och The Sun har lättklädda bilder av kvinnor i sina tidningar. Carter har dragit slutsatsen att vilken sida nyheterna kring sexuella övergrepp placeras på ofta är i närheten eller på samma sida som de lättklädda bilderna (Carter 1998).

Lucia C. Lykke genomförde 2016 en studie som syftade till att undersöka hur sexuellt våld rapporterades i ras och könsspecifika tidskrifter utifrån ett intersektionellt perspektiv. Hon drar slutsatsen utifrån sin undersökning att det finns två tydliga aspekter som hon identifierat i rapporteringen. Synlighet och förnekelse. Hon beskriver offrets synlighet eller avsaknad av synlighet och förnekelsen av sexuellt våld mot kvinnor som ett stort samhällsproblem. Genom att inte rapportera om sexuella övergrepp mot kvinnor bidrar man till att bibehålla mäns

maktposition i samhället. Hon belyser också hur mörkhyade kvinnor i stort sett utesluts från rapporteringen. I tidningar som vänder sig till mörkhyade kvinnor som målgrupp handlar rapporteringen mestadels om barn som utsatts för sexuella övergrepp (Lykke 2016).

Marian Meyers har utifrån en diskursanalys studerat representationen av våld mot afroamerikanska kvinnor i lokala tv-nyheter under Freaknik, en årlig ritual som gjorde att afroamerikaner från hela USA kom till Atlanta under vårlovet. Meyers valde eventet Freaknik som underlag för undersökning då det under tidigare år rapporterats om våldsamheter och sexuella övergrepp just därifrån. Nyhetsrapporteringen handlade till största del om hur trafiken i staden skulle planeras under eventet och eventuella skador på egendom. Ingenstans nämns det enligt Meyer att kvinnor löper risk att drabbas av för övergrepp eller de tidigare nyheterna kring exempelvis våldtäkter som rapporterats tidigare år. Meyers beskriver en rapportering som lade skuld på kvinnorna och bagatellisera deras utsatthet. Det finns en tydlig koppling mellan offrets kön, klass och etnicitet när det rapporteras i medierna kring sexuella övergrepp på Freaknik (Meyers 2004).

Forskningen vi har undersökt kring sexuella övergrepp i media har många gemensamma nämnare. Bland annat mediernas sätt att kraftigt öka rapporteringen när det finns någonting i brottet som sticker ut. Det kan vara ett brott som är extremt våldsamt eller ha en ovanlig karaktär. Våld i nära relationer och sexuella övergrepp kan således normaliseras när brottet inte förmedlas som någonting som sticker ut i nyhetsrapporteringen.

2.2 Reproducering av myter

Delar av den forskning vi har tagit del av, har valt att undersöka hur medier reproducerar klassiska myter om våldtäkt i sin rapportering. Stephanie Bonnes undersökte 2013 hur rapportering kring våldtäkter såg ut i en sydafrikansk tidning relaterad till extern litteratur om våldtäktsmyter. Hon belyser makten som media har när de väljer hur de ska rapportera om våldtäkt. Medias sätt att rapportera kring ett samhällsproblem påverkar uppfattningen kring det hos individer ute i samhället. Uppfattningar som de sedan bär med sig ut i samhället och i relationen till andra människor. Bonnes genomförde sin studie på tidningen Grocotts Mail och kunde dra slutsatsen att de genom sitt sätt att rapportera om våldtäkter bidrog till att upprätthålla ett antal myter som florerar i samhället. Bland annat belyste man ofta i

rapporteringen att offret har ett eget ansvar och att det finns en viss typ av kvinnor som utsätts för våldtäkt alltså att det finns ett stereotypt våldtäktsoffer (Bonnes 2013).

Även Shannon O'Hara (2012) har bedrivit forskning kring hur media bidrar till att upprätthålla de myter och klassiska föreställningar som finns kring våldtäkt i samhället. Hon menar att det är problematiskt att medierna rapporterar kring våldtäkter på ett sätt som bekräftar de föreställningar som redan finns utbrett i samhället. O'Hara menar att förövaren ofta beskrivs som monster och frånkopplades således från "vanliga män". Offren beskrivs ofta som oskulder eller kvinnor som bjudit in till en våldtäkt. Dessa föreställningar är ytters problematiska för de offer som blivit utsatta. Journalisterna nämner inte offrets lidande förrän relativt långt ner i texterna. Endast en nyhetsartikel skiftar fokus och utgår ifrån den skada som offret utsatts för och hur dennes liv har påverkats (O'Hara 2012).

2.3 Etnicitet och kriminalitet

Malin Åkerström och Veronica Bucar Alm gjorde 2015 intervjuer med unga män som enligt deras egen uppfattning utsatts för brott av gärningsmän med annan etnisk tillhörighet än deras egen. Författarna beskriver att frågan om etnicitet är känslig i en kontext av brottsoffer och förövare i relation till att begreppet ofta förknippas med rasism. Författarna ville undersöka hur frågan om etnicitet tog sig i uttryck i samtalen och på vilket sätt det isåfall kan förstås. Studien lokaliserar att de intervjuade ungdomarna förhåller sig försiktigt till att diskutera gärningsmännen som invandrare. De väljer istället när frågan om de kan beskriva gärningsmännen att prata om de i ett sammanhang där bostadsområden nämns. Exempelvis Rosengårdskidsen. Författarna belyser också att intervjupersonerna använder "disclaimers". Det innebär att man börjar ett resonemang med att säga att man exempelvis vet att inte alla invandrare betar sig på ett visst sätt men deras erfarenheter säger att det oftast är så (Åkerström & Bucar Alm, 2015).

Simon Lindgren (2008) har studerat ett antal svenska tidningars rapportering av ungdomsrån. Lindgren beskriver att Sverige är ett mångkulturellt land som innefattar invånare av olika etniskt tillhörighet och religion. Det svenska samhället har också blivit mer segregat och det finns en osäkerhet kring hur samhället ska behandla det som anses vara annorlunda. Invandrarens påstådda överrepresentation i brottsstatistiken har länge debatterats och medierna har ibland beskrivit ungdomsbrottsligheten som ett raskrig. Lindgren menar att medierna inte

längre kan ses som ett enat fält utan måste ses utifrån olikheter i diskursen som framhålls kring olika fenomen. Ungdomsråden under 1990-talet som Lindgren i sin studie studerat öppnade en rad samhällsfrågor som förändrade hur man bör se på medierna som en del i att förmedla en entydig bild av ett fenomen.

Lindgren samt Åkerström och Burcar Alm förmedlar en bild av att etnicitet ofta är någonting som talas om med försiktighet. Det skapar moraliska dilemman kring hur vi ska förhålla oss till etnicitet för att undvika att förknippas med rasistiska åsikter.

Vi har nu redogjort för den forskning vi har uppmärksammat kring vårt forskningsproblem. Det intersektionella perspektivet används inte systematiskt i den forskning vi har tagit del av. Kategorier som kön och ras berörs men forskningen belyser inte hur de samspelar och växelverkar med varandra. Att undersöka hur olika kategorier påverkar varandra i en viss kontext bidrar till att synliggöra en mer nyanserad bild av ett fenomen. Mycket utav den forskning vi har använt oss av är publicerad för ett antal år sedan. Vi vill i vår studie undersöka hur kategorierna kön, klass och etnicitet framställs i svenska tidningsartiklar men också hur de samverkar med varandra. Det är en aspekt som vi saknar i vår sökning efter tidigare forskning och därför tycker vi att vår studie fyller en viktig funktion.

3. Metod

3.1 Kvalitativ innehållsanalys

Vi har i vår studie valt en kvalitativ ansats för att kunna undersöka en enskild händelse och därmed kunna förstå meningen och innehållet i ett mediematerial på ett fördjupat sätt. Bryman (2011) beskriver att den kvalitativa forskarens premisser utgår från samhällsvetenskapen där man fokuserar på människor och deras sociala värld. Kvalitativa forskare är intresserade av att studera verkligheten genom den andras ögon. För oss innebär det att sätta oss in i artikelförfattarens position för att försöka förstå meningen i det som förmedlas. Den kvalitativa forskaren är benägen av att studera och ta upp detaljer i analysen av sin empiri samt ställa sig frågan, *varför* (Bryman 2011:361:362).

Lind menar att den kvalitativa metodens karaktär grundar sig i att observationer inte kan göras utan en extern referenspunkt. Det vill säga att de beskrivningar som görs är beroende av utgångspunkterna för studien samt att kunskapen utvecklas genom att undersökningarna tillhandahåller teoretiska tolkningar av de fenomen som ska studeras (ibid). Den kvalitativ forskning grundar sig även på ord och inte på siffror och kvantitet, vilket underbygger precis det som vi vill studera; hur en händelse framställs i text (Bryman 2011:341).

Vi har i vår studie valt att undersöka vårt forskningsproblem genom en kvalitativ innehållsanalys av texter som innehåller rapporteringen kring de sexuella övergreppen i Köln i svensk press. En kvalitativ innehållsanalys innebär ett sökande efter bakomliggande teman i materialet. De teman som hittas illustreras ofta genom citat eller utdrag från de valda texterna. En kvalitativ innehållsanalys brukar föregås av förutbestämda kategorier (Bryman 2011:505). Vi har valt att bearbeta vårt material utifrån en kvalitativ innehållsanalys då vi var intresserade av att på ett djupare plan undersöka hur de sexuella övergreppen i Köln framställs i media. Vi var i genomförandet av vår studie intresserade av att undersöka hur det skapas mening i en specifik kontext utifrån bestämda kategorier (Bryman 2011:283). Boréus (2017:157:158) beskriver texter som någonting som hela tiden finns omkring oss i ett modernt samhälle. Någonting som påverkar hur vi uppfattar vår omvärld och formar föreställningar kring hur samhället borde vara. Inom samhällsvetenskapen fokuserar man främst på relationen mellan grupper när man studerar texter.

3.2 Urval

Vi har i vår studie valt att utgå ifrån ett målinriktat urval, då studien syftar till att undersöka rapporteringen kring en specifik händelse och därav ansåg vi att det var det bäst lämpade sättet för att finna vårt material. Målinriktat urval innebär att forskaren inte har som syfte att välja respondenter eller texter på ett slumpmässigt sätt (Bryman 2011:392). Ett målinriktat urval som även kan kallas målstyrt urval innebär att forskaren väljer ut de fall som är relevanta på ett strategiskt vis. Det vill säga att fallen är relevanta för de forskningsfrågor som är formulerade. Begränsningar med ett målinriktat urval menar Bryman är att det inte möjliggör för en generalisering till en population. Ett målinriktat urval riktar sig för att få en förståelse av en social företeelse (ibid).

Sexuella övergrepp är ett komplext samhällsproblem. Vi har därför valt ut en enskild händelse att utgå ifrån i vår studie. Vi anser att de sexuella övergreppen i Köln illustrerar ett särskilt exempel på hur olika kategorier växelverkar samt över- och underordnas varandra i en specifik kontext.

Vi har diskuterat om detta urval är det bästa utifrån vår studie eller om de hade funnits ett bättre urval för att besvara vårt syfte. Carter (1998) menar att det blir problematiskt att belysa endast en specifik händelse utifrån att det då endast är de extraordinära fallen av sexuella övergrepp som framhålls. Utifrån att vi ville studera hur fenomenet framställdes i media och då medias uppgift är att förmedla spektakulära nyheter som skapar ett intresse för läsaren såg vi tryckt press som de mest relevant för vår studie. Vår studie fokuserar inte på hur sexuella övergrepp studeras i vardagen och vilka konsekvenser det kan ge. Vi har istället varit intresserade av att studera hur en specifik händelse framställdes i pressen. Nyheter kan förmedlas på många olika sätt. Vi valde att utgå ifrån texter då det finns mindre tolkningsutrymme i en text jämfört med ett bildmaterial som exempelvis nyhetsinslag från Rapport i SVT.

Vi valde att utgå ifrån “sexuella övergrepp Köln” som nyckelord i vår sökning efter vårt empiriska material. Vi använde oss av sökmotorn Retriever research tidigare mediearkivet, som vi hittade på LUBsearchs hemsida för att finna våra artiklar. Vi valde till en början att avgränsa oss till ett halvår men såg det inte som relevant, efter att ovanstående nyckelord lokaliserade totalt 1257 artiklar från alla svenska tidningsförlag. Det vill säga både tryckt press samt webbsidor i januari månad 2016 (2016.01.01 - 2016.01.31) och endast 46 stycken artiklar under juni månad 2016. Vi valde därför att begränsa oss till januari månad då det rapporterades allra flest artiklar, utifrån våra nyckelord samt våra valda tidningsförlag. Det blev därför inte relevant för oss att använda oss av ett större tidsintervall, som vi tänkt från början, utifrån att publiceringen utifrån våra nyckelord och tidningsförlag inte var så många efter januari månad, exempelvis i juni 2016 publicerades det endast 8 stycken artiklar.

Vi valde som sagt att även begränsa oss endast tryckta tidningsartiklar från Expressen, Aftonbladet, Dagens Nyheter samt TT Nyhetsbyrå. Valet handlar om att dessa specifika tidningsförlag har som ambitionen att nå hela landet. Det innebär att dessa tidningar vänder sig till mottagare i alla delar av Sverige. Vi valde att utesluta exempelvis Svenska Dagbladet för att de enligt sin egen beskrivning främst fokuserar på nyheter som rör Stockholmsområdet.

Människor i andra delar av landet kan prenumera på Svenska Dagbladet men deras innehåll speglar främst Stockholmsregionen. Utifrån dessa avgränsningar blev vårt slutliga urval 62 stycken artiklar att analysera.

Vårt val grundar sig dels i att vi inte var intresserade av att studera tidningar som riktar sig till en specifik grupp eller geografisk plats. Våra valda tidningar riktar sig till alla och sägs vara obundna på det vis att de inte skriver för ett visst parti eller geografisk plats. Förtydligande: TT Nyheter uttrycker på sin hemsida att de ser sig själva som neutrala nyhetsförmedlare. Aftonbladet uttrycker att de är socialdemokratiskt obundna och Dagens Nyheter samt Expressen skriver att de är obundna liberaler. Med detta menar de att de inte skriver för ett visst parti men att deras åsikter på ledarsidorna kan påverkas utifrån deras politiska syn. Utifrån detta är vi medvetna om att de kan komma och påverka vårt resultat utifrån hur texterna har formulerats.

Vi ser trots tendenser till olika politiska perspektiv en relevans i att genomföra vår studie utifrån det urval vi ovan presenterat. Dels visar det på hur olika politiska åsikter kan komma att påverka det de väljer att analysera, samt att vi anser att oavsett vilket perspektiv som en artikel är skriven utifrån finns det ett intresse att studera hur vårt valda fenomen framställs när vi analysera det genom ett intersektionellt perspektiv. De gör oss medvetna om att olika diskussioner som framförs kan vara beroende av vilket sida av blockgränsen tidningarna står på vilket kan komma att påverka resultatet.

De artiklar som vi valt att använda oss av är även av blandad karaktär. Alltså nyhetsartiklar, debattartiklar, ledarsidor. Syftet med en text kan variera beroende på om det är en text som ska rapportera en nyhet eller om det är en ledarskribent som uttrycker sig kring en viss händelse. Vi har valt att behandla våra texter på samma sätt i vår analys oberoende av vilken typ av text det var. Detta har vi fört en kritisk diskussion kring, att behandla olika typer av texter på lika vis. Vi har diskuterat hur de olika typerna av texter utgår från olika syften och hur det i sin tur påverkar framställningen av händelserna i Köln; detta var en dimension som vi var medvetna om försvann i vår analys av resultatet, genom att vi analyserade texterna genom samma tillvägagångssätt. Vårt slutliga resonemang som resulterade i att vi valde att behandla alla texter lika grundade sig i att vi ansåg att det centrala i vår studie var att alla texter i vårt material når en publik som konsumerar den tryckta pressen, vilket leder till att sättet att framställa ett fenomen på påverkar hur allmänheten uppfattar det. Vilket betyder att

oavsett vem eller vilken typ av artikel som har skrivits kommer att tolkas och sprida uppfattningar om hur verkligheten ser ut, vilket är det som vi är intresserade av.

Vi förde även under vår urvalsprocess ett resonemang kring tryckta artiklar jämfört med tidningarnas webbsidor. De webbaserade artiklar i våra valda tidningar som berörde händelserna i Köln var av kortare karaktär. Som läsare var man tvungen att prenumerera för att kunna ta del av hela artikeln. Loseke (2010) beskriver att massmedia är som en stor scen som når ut till en stor publik. Vi anser därför att tryckt press känns mer relevant och tillgänglig för fler människor. Det som skrivs kommer att påverka vårt samhälle och skapa föreställningar om hur "verkligheten" ser ut (Mattsson 2010). Vår studie syftar inte till att undersöka hur publiken påverkas av pressens sätt att skriva kring händelserna i Köln men vår studies tillförlitlighet stärks av att veta att texterna når en bredare målgrupp genom att inte begränsa oss till en specifik plats, kategori etc.

I vår analys har vi valt att lyfta fram delar av vårt empiriska material som berör de teman vi har utgått ifrån. Det innebär att inte hela vårt material finns refererat i analysen. Nyckelord som vi funnit i flertalet artiklar har vi valt att framhålla genom en representativ referens i vårt analysavsnitt.

3.3 Tillvägagångssätt

För att analysera vår data började vi med att överskådligt läsa igenom det. Vi bekantade oss med vår empiri genom att lägga märke till kategorier, teman, likheter och skillnader i ett tidigt skede (Bryman 2011:525). När vi började koda vårt material bar vi med oss kategorier som kön och etnicitet. Detta var kategorier som vi även lokaliserade i texten när vi kodade det men vi uppmärksammade också nya begrepp som klass, kultur och kvinnosyn. Vi färgkodade vårt material utifrån våra valda kategorier; kön, klass och etnicitet, för att sedan sammanfatta de teman och nyckelord vi lade märke till. Utifrån våra lokaliserade kategorier och teman fördjupade vi oss i deras närvaro i texterna som efter diskussion och bearbetning resulterade i att vi lokaliserade att kvinnor beskrevs som offer och förminskades i sin roll, män beskrevs som förövare samt tenderade till att beskrivas utifrån deras påstådda ursprung. Därav blev de representanter för en viss kultur eller religion. Vi lokaliserade även teman kring feminism och rasism. Genom att fördjupa oss i de kategorier vi från början utgått ifrån skapade vi det som

Bryman (2011:523:524) beskriver som en katalog av nyckelord samt teman som låg till grund för vår analys.

Bryman (2011:348) beskriver att en teori är något som i en kvalitativ forskning oftast växer fram i bearbetning av materialet. Vi hade till skillnad från Brymans beskrivning redan en tanke om att använda oss av ett intersektionellt perspektiv som teori för att analysera vårt empiriska material. Vår tanke kring att använda oss av intersektionalitet som teori blev bekräftad som användbar och relevant efter att vi bekantat oss med vårt material.

Vi har under vår process stannat upp och diskuterat samt tagit pauser och arbetat med andra delar av texten för att skapa en distans till materialet och således också utveckla vår förmåga kring att reflektera.

3.4 Förförståelse

Vi har under genomförandet av vår studie diskuterat våra egna föreställningar kring sexuella övergrepp. Att sexuella övergrepp i majoritet drabbar kvinnor är någonting som vi tänker oss botten i det manliga könets sätt att förhålla sig till kvinnan som underordnad. Vi hade båda med oss en föreställning kring att de manliga individer som begår sexuella övergrepp bär på en avsaknad av respekt för kvinnor och deras integritet. Vi hade även båda en förförståelse kring att de normer kring manligt och kvinnligt och de egenskaper som skrivs därtill påverkar hur män förhåller sig till kvinnor i olika situationer. Vi har även diskuterat etnicitet, kultur och religion i förhållande till sexuella övergrepp. Vi är båda av uppfattningen att media och övriga samhället i stor mån generaliserar kring grupper av människor som härstammar från en bakgrund som är främmande. Egenskaper som är icke önskvärda tillskrivs grupper av människor istället för individer. Det anser vi båda är problematiskt utifrån att ett sådant sätt att tänka skapar segregation och utanförskap i ett samhälle. Dessa förförståelser har vi varit noggranna med att diskutera för att kunna förhålla oss till det empiriska material som vi har analyserat. På grund av att förförståelsen inte skulle låta oss utesluta andra fenomen eller påverka vårt resultat.

3.5 Metodens tillförlitlighet

Vår valda teori har legat till grund för hur vi valt att koda vårt material då vi har haft utgångspunkten i de kategorier som vi utifrån intersektionalitet valt att belysa i vår studie. Vår teori har således varit styrande i hur vi valt att bearbeta vårt material. Vi har därför analysera vårt material på ett annorlunda sätt jämfört med om vi valt att koda det helt förutsättningslöst.

Vi har under arbetet med vår studie dokumenterat och skrivit ner de olika steg vi har genomfört. Vi dokumenterade noga hur vi sökte fram våra artiklar. Vilka nyckelord och sökmotorer vi använde samt hur vi resonerade kring vårt urval.

Trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet och en möjlighet att styrka och konfirmera är begrepp som används inom kvalitativ forskning för att styrka en studies tillförlitlighet. Pålitlighet syftar till att säkerställa att det finns fullständiga redogörelser för forskningsprocessen och alla dess faser. För att öka vår studies pålitlighet har vi kontinuerligt reflekterat kring de verktyg vi valt att användas oss av i processen. Detta genom att diskutera om andra möjligheter kunnat användas för att besvara våra frågeställningar på ett bättre sätt; val av metodologisk ansats, hur vi kodat etc. Vi reflekterade även kring om vi hade kunnat använda oss av intervjuer som vårt empiriska material, men där vi efter diskussion konstatera att dokument var ett bättre alternativ för att besvara våra frågeställningar (Bryman 2011)..

Trovärdighetsbegreppet innefattar att det finns flera tänkbara beskrivningar av en social verklighet, då det är trovärdigheten i forskarens beskrivning som är avgörande. Det är av stor vikt att förmedla resultatet av studien till de människor som befinner sig i den verkligheten man beskrivit. Kvalitativa forskare uppmanas att formulera djupgående och täta beskrivningar av detaljer i en kultur för att säkerställa överförbarheten i en studie. Vi har under arbetet med vår studie arbetat mycket med detaljer när vi beskriver olika teman och fenomen i vårt material för att utöka förståelse för vår tolkning av den sociala verkligheten vi har studerat (Bryman 2011:355).

Vi har i vår studie valt att formulera ett avsnitt gällande vår förförståelse för att uppmärksamma att våra privata tankar och värderingar kring det sociala problemet sexuella övergrepp kan komma att påverka vår inställning till det empiriska materialet. Möjligheten att styrka och konfirmera belyser att vi som kvalitativ forskare ska agera i god tro och inte låta

personliga värderingar påverka utförandet eller slutsatsen av undersökningen. Vi har varit noga med att hela tiden reflektera och stanna upp i processen av bearbetningen av vårt material och ta ett steg tillbaka samt diskuterat med varandra om vi känt att någonting påverkar oss. Vi har valt att nedan resonera ytterligare kring vår förförståelse angående sexuella övergrepp för att påvisa en medvetenhet kring att det inte går att få fullständig objektivitet (Bryman 2011:355).

Vår uppfattning kring att sexuella övergrepp i så stor utsträckning drabbar kvinnor tror vi bottnar i att normer kring manligt och kvinnligt och deras positioner i förhållande till varandra. Det finns en risk att dessa föreställningar leder till att vi i vår analys av teman som innefattar kön bär med oss förutfattade meningar kring att det manliga könet agerat på ett visst sätt utifrån ett visst sätt att tänka och därmed påverka vårt resultat negativt. På samma sätt kan våra tankar kring att media och andra delar av samhället i stor utsträckning utgår ifrån människor med annat ursprung som en grupp påverkar vårt sätt att analysera vårt empiriska material. Genom att synliggöra den förförståelse som finns hos oss blir vi medvetna om dess existens och bär med oss reflektioner kring objektivitet under vårt arbete med studien.

3.6 Etiska överväganden

Det har under många år genomförts mycket forskning och utifrån det har det utformats forskningskrav för att säkerställa etiska principer. Detta för att skydda exempelvis människor som ingår i en studie så ingen råkar illa ut. Lind beskriver vikten av att individer som medverkar i undersökningar eller liknande inte får påverkas negativt. Författaren poängterar även att personer som medverkar i en studie ska veta syftet med studien samt att ett samtycke ska finnas för att materialet ska få publiceras. Detta innebär att allt material förutom studentuppsatser, som ska publiceras idag måste etikprövas för att inga individer som deltagit i en studie ska utsättas för något som de inte vill (Lind 2014:133:134). Forskningskravet finns även till för att säkerställa att kunskaper inom forskningsområdet förbättras och att det ständigt bedrivs ett arbete för att förbättra de metoder som används för att främja samhällets utveckling. I en forskningsprocess finns det fyra huvudkrav att förhålla sig till enligt vetenskapsrådet: informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet (Vetenskapsrådet u.å).

Då vi valt att utgå från publicerat och offentligt material har vi inte upplevt att vi måste förhålla oss till de forskningskrav som presenteras ovan angående informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet (Vetenskapsrådet u.å). Vi valde att utgå från större tidningsförlag, så att materialet vi valt till vår studie redan har granskats samt genomgått kraven innan publikation, så att det inte är någon som hamnat på löpsedeln som inte vill eller är medveten om detta.

Utifrån vår studie har vi även diskuterat de etiska övervägande som vi kan komma att ställas inför. Vi har inför vår studie haft en stor förståelse för att debatten om sexuella övergrepp kan röra upp många känslor och lätt kan uppfattas som kränkande eller stötande. Vi har därför haft stor respekt inför den empiri som vi har analyserat. Detta för att undvika eventuella problem i form av att personer som tar del av studien upplever diskussionen som stötande/ kränkande på ett personligt plan.

Ovan i kunskapsläget har vi presenterat hur Carter (1998) resonerar kring vad som publiceras i media gällande sexuella övergrepp och det som anses vara spektakulärt. I vår studie förhåller vi oss till att det finns tendenser som kan visa på att vi reproducerar det som vi vill undersöka och menar på att journalister upprätthåller. Vi hoppas att vi genom att använda vår teoretiska utgångspunkt och reflektera kring den när vi analyserar vårt material kommer undvika att reproducera de föreställningar som nyhetsrapporteringen förmedlar.

3.7 Källkritik

Vi har valt att använda oss av svensk tryckt press i vår studie för att kunna analysera hur massövergreppen i Köln framställdes. Bryman (2011:498) beskriver att forskare inom kvalitativ metod kan använda massmedieprodukter för att lokalisera djupgående teman i hur någonting framställs eller beskrivs. Bryman (2011:499) beskriver också svårigheterna i att använda massmedieprodukter i forskning, då det kan vara svårt att hitta information om upphovsmännen. Vi har i vårt material funnit upphovsmännen till dokumenten genom att säkerställa att det är tydligt vem som är artikelförfattaren.

Bryman (2011:489) beskriver att det föreslagits fyra kriterier för att fastslå om ett dokument är av sådan kvalitet att den kan användas som underlag för forskning. Dessa fyra kriterier är, Autenticitet, berör frågan om dokumentet är äkta och av ett otvetydigt ursprung.

Trovärdighetskriteriet, som omfattar om dokumentet är utan felaktigheter och förvrängningar. Representativitet berör om materialet är typiskt när det gäller den kategorin och meningsfullhet om materialet är tydligt och begripligt (ibid). Ovanstående fyra kriterier anser vi har varit relevanta utifrån ett källkritiskt perspektiv att förhålla oss till när vi genomfört vår dokumentanalys. Vi har därför under vår insamling och analys av tidningsartiklarna haft dessa fyra kriterier i åtanke och reflekterat över hur väl vårt material uppfyller dessa. Det har varit viktigt för oss att ha ett material som är trovärdig då det ligger till grund för vår studies pålitlighet.

Vi har i vår analys valt att bearbeta vårt empiriska material; tidningsartiklarna, på samma sätt oavsett vilket typ av dokument det är. Detta kan vi förstå som problematiskt utifrån att olika karaktärer på tryckt press har olika syften. I vårt material återfinns tidningsartiklar, debattartiklar, nyhetsreferat samt ledarsidor. Bryman (2011:502) beskriver vikten av att förstå dokumenten man arbetar med. Dokumenten behöver ses för vad de är i grunden. Texter formuleras med specifika syften. Vi behöver förhålla oss till att olika typer av dokument kan komma med olika syften och de är inte automatiskt en avspegling av verkligheten (ibid). Aftonbladet som ett exempel återfinns i vårt urval beskrivs som en obunden socialdemokratisk tidning. Våra valda tidningars politiska utgångspunkt kan påverka hur en författare skriver på exempelvis en ledarsida. Det hade därför kunnat vara relevant att bearbeta materialet på olika sätt beroende på vilket typ av dokument det är.

Vi är medvetna om problematiken kring att vi hanterat vårt material likvärdigt men utifrån vårt syfte anser vi att vårt valda tillvägagångssätt inte är något som gör vår studie mindre tillförlitlig. Vi har genom att diskutera nackdelarna med ett sådant synsätt synliggjort att det finns andra alternativ. Att göra ett urval kring tidningsartiklar hade varit problematiskt även om vi valt att exempelvis endast studera ledarsidor. Genom att välja olika typer av dokument inom ramen för svensk tryckt press har vi fått en bredare bild av hur händelserna i Köln framställs trots att olika dokument kan ha olika syfte. Vi vill i vår studie undersöka hur de sexuella övergreppen i Köln framställdes och den aspekten anser vi inte blir lidande av att vi behandlat olika dokument på ett liknande sätt.

4. Teori

Vi kommer nedan presentera vår valda teori, intersektionalitet. Vi inleder med att överskådligt beskriva intersektionalitets grundtanke för att sedan definiera de begrepp vi genomgående använt i analysen av vårt material.

4.1 Intersektionalitets begreppets bakgrund och grundtanke

Intersektionalitet härleds från engelskans *intersection* vilket betyder “korsning” eller “skärningspunkt”; ambitionen är att belysa hur olika maktstrukturer och kategorier vävs samman och påverkar samt samspekar med varandra (Mattsson 2010:17).

Begreppet intersektionalitet har använts inom feministisk teori för att analysera hur sociokulturella hierarkier och maktordningar interagerar och skapar inklusion/exklusion runt diskursivt och institutionellt konstruerade kategorier som genus, ras, klass sexualitet, ålder/generationer, nationalitet osv. (Nina Lykke 2005:8).

Lykke (2005:8) menar att syftet med att analysera utifrån ett intersektionellt perspektiv är att studera hur kategorier samverkar och växelverkar med varandra. Lykke diskuterar i sin text begreppen *inter-agerar* och *intra-agera* som centrala i samband med definitionen av intersektionalitet. Lykke menar att *intra-agera* är ett mer användbart begrepp inom intersektionalitet. Då det handlar om växelverkan mellan icke avgränsade fenomen som genomtränger varandra samt som transformerar varandra under samspelet. Intersektionaliteter mellan genus, ålder, etnicitet osv menar Lykke handlar om ömsesidiga processer där olika fenomen konstruerar och transformerar varandra; en dynamisk sammanflätning av sociala kategorier och särskiljande maktordningar (Lykke 2005:8:10).

Lykke menar att intersektionalitet kan ses som problematiskt beroende på hur vi använder oss av det, då begreppets ursprung översätts till korsningar; korsningar kan korsa varandra och sedan fortsätta i varsin riktning. Det vill säga att synen om att särskilda kategorier upprätthålls om vi analyserar strukturer oberoende av varandra (ibid). För att förtydliga beskriver Paulina De los Reyes och Diana Mulinari (2005:90) att det blir problematiskt om fokus hamnar allt för mycket mellan motsatspar, exempelvis kvinnor/män, svenskar/ invandrare osv. De menar att vi istället ska låta fokus landa på hur olika fenomen samspekar med varandra och den komplexitet som finns bakom.

Mattsson (2010:174) beskriver även att intersektionalitet bygger på en tanke om att konstruerade kategorier i vårt samhälle är heterogena och komplexa, där makt är en central aspekt. Mattsson (2010:175) menar på att intersektionalitet hjälper oss att lösa dessa dilemman genom att synliggöra och problematisera maktstrukturer som finns i vårt samhälle som skapar kategoriseringarna. Mattsson menar att intersektionalitets centrala poäng som teori är att fokusera på hur över och underordning skapas men olika kategorier. Det skapar föreställningar hos oss människor, om vilka de är, vilka egenskaper de har och så vidare. Ifrågasätter vi inte dessa föreställningar bidrar de till att återskapa och upprätthålla dessa maktstrukturer (Mattsson 2010:176).

Lykke (2005) skriver om vikten av att vara medveten om att teorin påverkas av den diskurs som råder i ett samhälle. De kategorier som skapas har skapats utifrån en kontext som har påverkat vad samhället gör skillnad på. Det betyder att de kategorier som är aktuella för oss i vår studie grundar sig i den diskurs som råder i vårt samhälle idag. Vi är därför medvetna om den aspekten att det som ses som problematiskt här; ojämställdhet mellan kön, klass, etnicitet inte behöver ses som problematiskt i en annan diskurs. Vilket betyder att dessa kategorier vi använder oss av i vår analys möjligen inte skulle vara användbara i en annan diskurs, då de fenomen inte ses som problematiska där. Utan i den kontexten finns det mest troligen andra kategorier som skapats utifrån vad de ser som problematiskt (Lykke 2005:12).

4.2 Centrala kategorier

4.2.1 Kön

Inom genusvetenskaplig forskning är kön något som vi konstruerar, forstars och socialiseras till (Mattsson 2010:43:44). Det vill säga att kön inte är något biologiskt fixerat, i den meningen att mäns respektive kvinnors kroppar är genetiskt formade för att utföra en viss typ av sysslor på grund av ditt kön. Utan något som förändras och påverkas av den rådande kontexten i ett samhället, vad som skapas och då förväntas av dig som kvinna eller man. Det här betyder att kön kommer att beskrivas och tolkas olika beroende på den sociala, historiska och kulturella kontexten vi befinner oss. Denna maktstruktur bidrar också till att mannen inte ifrågasätts eller definieras som kön, mannen tendera att vara könsneutral och osynliggjord,

medan kvinnan ständigt ifrågasätts och synliggörs, som kvinnan ses som du som avvikande (ibid).

Kön är någonting som konstrueras genom språk och handling genom att man pratar på ett sätt som är könsgörande. Genom att exempelvis klä sig i en viss typ av kläder som är normativa för femininitet gör kvinnors kön. Vi gör också kön genom att uppmärksamma det i forskning och i socialt arbete (Mattsson 2010:45)

4.2.2 Klass

Karl Marx och Max Weber är två frontfigurer som definierat och utvecklat synen på klassbegreppet. Marx diskuterade klass i förhållande till ekonomiska aspekter och i relation till vilken position de haft i produktionsprocessen. Han talade om tre centrala samhällsklasser: borgarklassen, småborgarna och arbetarklassen (Månsson 2007:25). Max Weber utvecklade forskningen om klassbegreppet genom att väva in fler aspekter än de ekonomiska i sin teori. Weber utformade tre idealtyper utifrån materiell försörjning, yttre social ställning och det inre livet. Det inre livet beskriver Weber som den kontroll individen har över den materiella försörjningen och prestationsförmåga (Månsson 2007:73).

Klass är även ett begrepp som vi uppmärksammat i vårt empiriska material, som beskrivs i samband att förklara personers olika platser i ett samhälle, oftast i samband med utbildning eller människors skyldighet att anpassa sig. Pierre Bourdieu (1987) menar att klass handlar om mer än ekonomiska förutsättning som begreppet historiskt har mestadels har belyst. Bourdieu pratar om fyra olika kapital istället för klasser. Han pratar främst om det sociala kapitalet, det ekonomiska kapitalet och det kulturella kapitalet. Han menar att olika kapitalformer kan se olika ut. En individ kan bära på ett stort socialt kapital utan att ha stora ekonomiska tillgångar exempelvis. Det kulturella kapitalet innefattar kunskap om exempelvis mode och kultur men också utbildning. En högskoleutbildning kan leda till ett förstorat kulturellt kapital som bidrar till en ökad maktpositioner i kontexter där utbildning är en statussymbol. Bourdieu beskriver de olika kapitalen som ess i en kortlek. De kan användas i sociala sammanhang för att stärka sin position i det sociala spelet (ibid). Det sociala kapitalet och kulturella kapitalet är något som vi uppmärksammat tydligt i de tidningsartiklar vi tagit del av. Där vi även ser en tydlig koppling till etnicitet som beskrivs nedan.

4.2.3 Etnicitet

Aleksandra Ålund (1999) beskriver att begreppet etnicitet härstammar från det grekiska ordet Ethnicos som förknippas med ord som hedning och vilde. Det förknippades i det gamla Grekland med människor som kulturella främlingar. Idag används begreppet i liknande termer av grupper som en minoritet av lägre klass eller migranter. Etnicitet är ett resultat av sociala processer som skapar samhörighet mellan grupper. Det kan skapas i förhållande till ekonomiska resurser och kulturell eller språklig samhörighet (Ålund 1999:29).

Rune Johansson (1999:84) beskriver att etnicitet ofta definieras i samband med en grupps språk och religion samt härstamning och kultur. Ålund (1997:11) beskriver att etnicitet i Sverige diskuteras i termer av förändring och främmande kulturer som någonting som hotar "vårt sätt att leva". Forskningen har diskuterat det som Ålund benämner som den nya rasismen. Det "nya" skiljer sig från det "gamla" och bygger på en föreställning om att annorlunda kulturer betyder problem (ibid). Kultur är ett begrepp som genomgående nämns i vårt material på ett sätt som kan kopplas till Ålunds resonemang kring definitionen av etnicitetsbegreppet. Kultur är ett begrepp som är starkt kopplat till skilja ut etniska grupper (Johansson 1999:86).

4.3 Maktasymmetrier

Begreppet maktasymmetri syftar till att belysa en asymmetrisk fördelning av makt mellan kategorier som exempelvis kön, klass och etnicitet. En asymmetrisk fördelning innebär en obalans i fördelningen av makt mellan kategorierna i olika specifika kontexter. Genom att synliggöra maktasymmetrierna som ryms i vårt material kan vi sedan undersöka hur de samverkar och växelverkar med varandra. Lykke belyser vikten av att förstå att maktasymmetrier rymmer många dimensioner och kan verk obundna till varandra (Lykke 2003).

Under kriget i det forna Jugoslavien våldtogs bosniska kvinnor av serbiska soldater. Kvinnorna blev utsatta både utifrån deras kön, etnicitet och nationalitet. Ovanstående exempel använder Nina Lykke (2003) för att illustrera hur maktasymmetrierna rymmer alla dimensioner samtidigt, alltså inte kan särskiljas. Vi har i vår studie valt att göra ett urval gällande maktasymmetrier i vår analys. Dessa maktasymmetrier som ryms inom kategorier

som kön, klass och etnicitet samverkar växelvis med varandra. Den växelverkan Lykke beskriver syftar inte till att addera olika exklusioner till varandra utan mer att de är förbundna till varandra i en interaktion (ibid). Genom att endast undersöka kön, klass och etnicitet kommer det finnas maktasymmetrier som vi inte kommer synliggöra och analysera. Det är ett medvetet val vi gjort utifrån vad vi har upptäckt som framträdande under vår bearbetning av materialet.

4.4 Svårigheter med intersektionalitet som teori

Intersektionalitet är en teoretisk utgångspunkt som även innefattar svårigheter och utmaningar. En analys av ett material utifrån ett intersektionellt perspektiv innehåller stor komplexitet och många olika dimensioner. Det kan bli problematiskt att analysera de olika teman vi funnit i vårt material utifrån att, ett intersektionellt perspektiv innefattar hur de olika kategorierna samspelar i olika kontexter och utifrån deras under- och överordning gentemot varandra. Det intersektionella perspektivet rymmer många olika små samspel mellan kategorierna som kan variera mycket i olika delar av materialet. Att använda sig av ett intersektionellt perspektiv som analys är det av stor vikt att analysera samspelet och växelverkan mellan de olika kategorierna. Då det finns en risk, på grund av teorins komplexitet, att se var kategori för sig och inte i en samverkan med andra kategorier eller i sin kontext.

5. Analys och resultat

Vi kommer nedan presentera våra resultat och en analys, vi kommer genomgående i vår presentation av resultat och analys inleda med ett referat utifrån vårt material på rubriken för att sedan illustrera temat med ett citat. Efter det följer vår analys på temat sammankopplat med teori och tidigare forskning. Vi kommer inledningsvis fokusera på kategorin kön för att sedan väva in etnicitet och klass. Avslutningsvis följer rubriker där vi diskuterar hur kategorierna samverkar med varandra i vårt empiriska material.

5.1 Kvinnan som det underordnade könet

Vi kunde i vår material urskilja ett tydligt tema i hur tidningsartiklarna beskrev människors position i händelsen utifrån deras kön. Kvinnorna som offer för övergreppen i Köln tillskrivs nyckelord som unga, svaga, maktlösa. Genom att tillskriva könen beskrivande ord i en kontext av brottsoffer och gärningsman, män och kvinnor, reproduceras tydligt bilden av män som det könet som besitter en överordning. Ur ett intersektionellt perspektiv upprätthåller artikelförfattarna normerna om kvinnan som det underordnade könet, genom att tillskriva de kvinnliga offrena dessa specifika ord i en kontext där gärningsmännen är av det manliga könet. I Dagens Nyheter (2016) beskrivs kvinnorna som unga tjejer som blir trakasserad i publikhavet.

“Att vara ung och tjej ger inte så mycket auktoritet” (Lund & Warne 2016.01.12).

“ Unga tjejer sextrakasserade i publikhavet” (Dagens Nyheter 2016.01.16)

Rosén (2016) journalist på Dagens Nyheter, intervjuar i en av sina artiklar politiker i Sveriges riksdag och regering. Beatrice Ask moderat, säger att:

“Hon är liksom inrikesminister Anders Ygeman mycket bekymrad över situationen för unga kvinnor och tonårstjejer” (Rosén 2016.01.12)

Det förekommer enstaka gånger i materialet att kvinnan och mannen beskrivs med samma ord. Nyckelordet vi uppmärksammat då är ordet “unga”. I kontexten av kvinnan som brottsoffer blir ordet laddat. En föreställning kring svaghet och underordning där beskrivningen i samband med gärningsmännen ursäktar deras beteende utifrån att de är unga och inte förstår konsekvensen av sina handlingar. Det finns redan utifrån att kvinnorna är offer i vår specifikt valda kontext av nyhetsrapporteringen kring de sexuella övergreppen i Köln en makt obalans mellan könen som förstärks utifrån de nyckelord artikelförfattarna väljer att använda.

När vi gör en jämförelse mellan de nyckelord som används i förhållande till kvinnorna är orden som väljs sammankopplat med deras kön förklarande för mäns beteende samtidigt som kvinnorna beskrivs svaga och i behov av att stärkas. Genom att tillskriva männen i

sammanhanget ord som förklarar deras beteende skapas också en ifrågasättande inställning hos mottagaren kring kvinnans agerande. Mattsson (2010) som är universitetslektor på Socialhögskolan i Lund och genusvetare menar att som kvinna finns det en maktstruktur som bidrar till att kvinnan ständigt ifrågasätts. Kvinnan beskrivs som en individ som behöver stärkas snarare än att gärningsmännen ska ändra sitt beteende. O'hara (2012) som är forskare inom socialt arbete och intresserar sig för bland annat frågor kring medborgares rättigheter och de reformer som finns i ett samhälle, lyfter även detta i sin forskning; kvinnors utsatthet beskrivs ofta i media utifrån att de har bjudit in till att bli utsatta, genom att tillskriva kvinnorna som svaga, avvikande eller oskulder.

5.2 Mannen som det överordnade könet

Artikelförfattarna tillskriver även gärningsmännen specifika nyckelord som stärker deras position som det överordnade könet. Männens tillskrivs ord som unga, män med utländsk bakgrund, män i grupp, alkoholpåverkade etc. Helmersson (2016) ledarskribent på Dagens nyheter beskriver hur unga killar ofredat tjejer. I en artikel från TT Nyhetsbyrån (2016) beskrivs det hur unga berusade män i grupp antastat och utsatt kvinnor för övergrepp (författare). Heberlein (2016) som är teologie doktor i etik uttrycker hur den gemensamma nämnaren för gärningsmännen i Köln tycks vara att det är män från Mellanöstern och Nordafrika.

“Då ett stort antal unga killar sexuellt ofredat unga kvinnor” (Helmerson 2016.01.12).

“Det värsta övergreppen tros ha begåtts omkring klockan ett på natten, efter att ett stort antal berusade unga män löpt amok med smällare och raketer och polisen utrymt torget framför centralstationen“ (Hedfors 2016.01.06)

“Anmälarna vittnar om stora grupper av män som omringade kvinnor” (Franchell 2016.01.08).

“Där omringades kvinnor av grupper av män, främst av nordafrikansk ursprung, som tafsade på dem” (Kronqvist 2016.01.08).

Vi har i vårt material funnit likheter mellan hur journalisterna skriver om gärningsmännen och att det även följer ett annat beskrivande ord därtill som exempelvis unga, berusade och av utländsk härkomst. Genom att beskriva gärningsmännen med ytterligare ett ord skapas en tanke hos läsaren kring att det finns en förmildrande omständighet kring männens beteende. Lykke (2016) som är doktorand i sociologi beskriver att hur kvinnor osynliggörs i medierapporteringen kring sexuella övergrepp är ett stort samhällsproblem. Kvinnan synlighet i rollen som offer förminskas genom texternas sätt att beskriva gärningsmännen. När gärningsmännen tillskrivs ord som exempelvis unga och berusade beskrivs de på ett sätt som förmildrar deras agerande. Carter (1998) som har medierapporteringen som en av sitt forskningsintresse, resonerar kring att gärningsmannen ofta beskrivs som ett monster och därmed förmedlas bilden av männen som begår liknande brott inte är den "vanliga" mannen. Genom att sammankoppla specifika ord till männens kön och agerande förmedlas bilden av att det är en främmande man som begår dessa brott. Ur ett intersektionellt perspektiv konstruerar texterna genom sitt sätt att beskriva gärningsmännen i Köln utifrån kön en överordning gentemot kvinnorna och därmed upprätthålls också bilden av kvinnan som underordnad mannen i kontexten av nyhetsrapporteringen kring de sexuella övergreppen i Köln.

5.3 Kvinnornas plats i rapporteringen

Kvinnorna som brottsoffer i kontexten av massövergreppen i Köln får en undanskymd roll kort efter att medierapporteringen tagit sin början. Eriksson (2016) som är reporter för Aftonbladet återger ett uttalande den tyska polisen gjorde kort efter händelserna. Uttalandet innefattar en redogörelse för att gärningsmännen tycks vara av utländsk härkomst med rötter i Mellanöstern och Nordafrika. Ovanstående presenterat uttalande från den tyska polisen som finns rapporterat i flera av texterna i vårt material skiftar fokus omedelbart i debatten kring de sexuella övergreppen i Köln till att handla om gärningsmännens etniska ursprung snarare om att kvinnor i så stor utsträckning utsatts för övergrepp på allmän plats.

Vårt material tar upp hur sexuella övergrepp som ett utbrett samhällsproblem som drabbar kvinnor osynliggörs i förhållande till diskussionen kring gärningsmännens ursprung och flyktingpolitik. Ekmark (2016) journalist och utredare på polisförbundet intervjuar kvinnor gällande händelserna i Köln. Intervjupersonerna är uppenbart förvånade över att debatten blivit så stor då sexuella övergrepp är ett utbrett samhällsproblem som kvinnor i alla delar av

samhället får utstå. Helmersson (2016) är journalist och författare och beskriver att vi i debatten kring händelserna i Köln självklart inte ska glömma bort brottsofferperspektivet men inte heller gärningsmännens perspektivet. Mardal (2016) som är journalist för aftonbladet beskriver hur högt uppsatta politikernas plötsliga engagemang för feminism egentligen handlar om debatten kring invandring.

“Andra svarar att det är ointressant var förövarna är födda. Och att det istället är kön och jämställdhet som borde diskuteras” (Dagens Nyheter 2016.01.16).

“Under måndagen gav rikspolischefen därför Nationella operativa avdelningen i uppdrag att göra en nationell kartläggning över sexattackerna mot kvinnor på allmän plats. En av de frågor som ska bli aktuella är, enligt Dan Eliasson, att undersöka om det finns generella mönster med gärningsmän från länder med annan kvinnosyn än den svenska” (Stenberg 2016.01.12).

“Förskollärare studenterna Lovisa Magnusson och Sofia Malm tycker att den plötsliga upprördheten över sexuella ofredanden i Sverige är konstig eftersom problemen funnits länge” (Ekmark 2016.01.13)

“Köln Polisen säger enligt Süddeutsche Zeitung att förövarna tycks ha haft ursprung i Mellanöstern eller Nordafrika” (Eriksson 2016.01.07)

Vi kan i kontexten av pressens rapportering kring de sexuella övergreppen i Köln kunde vi identifiera hur maktasymmetrier, hur de växelverkar med varandra på olika sätt i olika kontexter (Lykkes 2005). Gärningsmännen får större utrymme i medierapporteringen utifrån dels att de är av det manliga könet men också utifrån deras ursprung. Utifrån etnicitetsbegreppet blir gärningsmännen underordnade i en annan kontext men utifrån utrymmet i mediedebatten är de överordnade kvinnorna. Istället för att diskutera att kvinnor på ett strukturellt plan blir utsatta för sexuella ofredanden och övergrepp i alla delar av samhället landar debatten i att det är en specifik grupp män i en viss kultur som fört med sig problemet till Europa.

Genom det synsättet förminskas kvinnors utsatthet som det underordnade könet då sexuella övergrepp beskrivs som någonting nytt i vårt samhälle. Här finns det flera dimensioner

kopplat till hur maktstrukturer samverkar som Lykke (2005) resonerar kring när hon beskriver de olika dimensioner som samspelar när maktstrukturer upprätthålls. Texterna i tidningsartiklarna skapar genom att inte belysa sexuella övergrepp som ett samhällsproblem utifrån kvinnors utsatthet en bild om hur verkligheten ser ut samt reproducerar förställningar kring vad som är kvinnligt och manligt. När vi talar om kön och kategoriserar in människor i fack skapas normer kring hur du som man eller kvinna "ska vara" (ibid).

5.4 Beskrivningen av gärningsmännens ursprung

Aleksandra Ålund (1999) som doktorerat i sociologi via Umeås universitet beskriver att etnicitet inte syftar till något enhetligt fenomen. Etnicitetsbegreppet refererar istället till en gruppbyggande utifrån kultur och social samstämmighet. Etnicitetsbegreppet är kontextbundet och skapas genom grupper av människors känsla av gemenskap. Gärningsmännens ursprung fick i ett tidigt skede en central roll i debatten kring massövergreppen i Köln då en tysk polischef valde att kommentera vilka länder de misstänka gärningsmännen härstammar ifrån. Vi har i vårt material uppmärksammat ett tema inom ramen för etnicitetsbegreppet kring hur gärningsmännen genomgående i artiklarna beskrivs med nyckelord som män med utländsk bakgrund, ensamkommande flyktingar, ursprung från Mellanöstern eller Nordafrika. Kronqvist (2016) journalist för Expressen beskriver hur kvinnor på nyårsafton i Köln omringades av män, främst av nordafrikanskt ursprung. Mardal (2016) beskriver hur gärningsmännen i huvudsak uppges ha varit utlandsfödda män. TT Nyhetsbyrå (2016) som säger sig vara en neutral nyhetsbyrå skriver att gärningsmännen enligt anmälningarna främst härstammar från Nordafrika.

“Han ska bland annat ha sagt att en “ny dimension” blottläggs av att ett så stort antal personer, uppenbarligen med migrationsbakgrund ska ha begått dessa övergrepp” (Nilsson 2016.01.09).

“Där omringades kvinnor av grupper av män, främst av nordafrikanskt ursprung, som tafsade på dem.” (Kronqvist 2016.01.08)

“Enligt polis-källor ska de flesta som begått brotten vara unga killar från afghanistan och Marocko. De uppgifterna har startat en arg debatt. Många säger att brotten beror på kvinnosynen i flykting killarnas hemländer” (Dagens nyheter, 2016.01.16)

“Med hänvisning till betrodda poliskällor skriver tidningen att några nordafrikaner har använt sociala nätverk för att för att sända upprop om att samlas till nyårsfirande i Köln” (Eriksson 2016.01.10)

Nyhetsrapporteringen kring händelserna i Köln förmedlar en bild av en gemensam etnisk tillhörighet för gärningsmännen. Texterna tar upp olika specifika länder när de beskriver gärningsmännen men formulerar trots det grupperingar utifrån deras agerande i Köln. Det sammankopplas icke önskvärda egenskaper till en grupp av annan etnisk bakgrund än svensk som nyhetsrapporteringen formulerar. Etnicitet kopplat till ett icke önskvärt beteende är någonting som är svårt att prata om (Åkerström & Burcar Alm 2015). Beskrivningar i pressen blandar ihop etnicitet, kultur och religion när journalisterna talar om gärningsmännen. Män framstår som det överordnade könet men utifrån etnicitetsbegreppet hamnar gärningsmännen i underordning jämfört med dels män av annan etnisk tillhörighet och de utsatta kvinnorna.

5.5 Gärningsmännen som kategori

I vårt material har vi uppmärksammat hur artikelförfattarna refererar till gärningsmännen i Köln som en grupp. Dels rent ordagrant genom att skriva att män i grupp begick övergreppen. Genom att inte skriva om gärningsmännen som individer utifrån deras kön men också och kanske främst utifrån deras ursprung tillskrivs en hel grupp människor skulden för agerandet i Köln. Vilka länder, religioner och kulturer de nämner i samband med gärningsmännen varierar men hur texterna tillskriver gärningsmännen en annan etnisk tillhörighet än svensk. Artikelförfattarna varierar i hur de skriver i förhållande till etnicitetsbegreppet. Det beskrivs ibland utifrån religion, i vissa fall utifrån kultur och ursprung från specifika delar eller länder av världen. Helmersson (2016) beskriver att gärningsmännen bör ses som individer snarare än som en grupp. Ekmark (2016) anger siffror som att hundratals kvinnor omringades av okända män.

“Här syns inga spår efter vad som hände under nyårsnatten då en stor grupp unga män, främst av Nordafrikanskt ursprung antastade kvinnor intill stationen” (Larsson 2016.01.07).

Omid Mahmoudi ordförande i Ensamkommandes riksförbund riktade kritik mot RFSU:s förslag kring att ge ensamkommande utbildning i normer och sexualitet som beskrivs i en artikel som TT genomfört. Han uttryckte bland annat följande citat.

“Det är fel att klumpa ihop alla ensamkommande. De kommer från olika länder och olika kulturer” (Salomon 2016.01.17).

Omid Mahoudi uttrycker genom sitt sätt att svara på frågor kring förslaget att ge alla ensamkommande utbildning i sexualitet att frågan kring etnicitet och kultur är mer komplex än att man kan göra de till en grupp med gemensamma utgångspunkter.

Eva Franchell, ledarskribent och författare på Aftonbladet beskriver händelseförloppet i Köln på nyårsnatten 2015/2016 enligt följande citat.

“Anmälarna vittnar om stora grupper män som omringade kvinnor, antastade dem och råna dem” (Franchell 2016.01.08)

Att beskriva gärningsmännen som en del av exempelvis en specifik kultur utan att som artikelförfattare beskriva vad kultur innebär och vilket land man kopplar det till, bidrar till att skapa en föreställning hos läsaren om det finns något som kan omringas, något som kallas kultur och att det finns män från dessa ”kulturer” som benägna att begå våldsamma handlingar mot kvinnor. Liknande resonemang upprepas när man generaliserar gärningsmännen utifrån vilket land de kommer ifrån. Det skapar föreställningar om vissa grupper snarare än att förmedla bilden av individer som begår brottsliga handlingar.

Genom att beskriva gärningsmännen som kategori med vissa specifika egenskaper kopplas det lättare till deras etniska tillhörighet. De blir i texterna en annan typ av människor med ett annat tankesätt. Genom att inte skapa en bild av gärningsmännen som individer med specifika förutsättningar och levnadsförhållanden skapas en entydig bild av en grupp med samma kulturella och etniska normer. Bilden av att gärningsmännen härstammar från en annan del av världen skapar föreställningar hos mottagaren om att den gruppen de själva tillhör inte skulle begå sexuella övergrepp. Det finns en dimension i beskrivningen av gärningsmännen som grupp som samspelar med deras position som det manliga könet. När de beskrivs i kontexten av att de är en grupp män förstärks deras position gentemot de utsatta kvinnorna då det inte pekats ut några enskilda individer som skyldiga. Genom att beskriva dem som en grupp försvinner individens ansvar för sina handlingar.

5.6 Gärningsmännens kultur

Johansson (1999) beskriver att kultur spelar en central roll när etnicitet som begrepp ska definieras. Kultur och etnicitet är således någonting som tydligt kopplas samman med varandra. Vi har i bearbetningen av vårt material kunnat se likheter i hur artiklarna beskriver att gärningsmännen i Köln ”delar” samma kultur. Kultur i kontexten av massövergreppen i Köln diskuteras i samband med gärningsmannens beteende och diskursen som framträdde fokuserar på att belysa avsaknaden av respekt och ett beteende som inte är önskvärt. I en artikel från Dagens nyheter (Letmark 2016) talar de om kultur som en riskfaktor. I artikeln skriver de om de regler som införts i Norge, vilket innebär att alla nyanlända asylsökande ska gå en kurs om norsk lagstiftning och gränssättning när det handlar om sexuellt våld. Letmark (2016) kulturjournalist har intervjuat några nyanlända. Personerna som nyss kommit till Norge och gått på kursen menar på att det är viktiga frågor och det är fruktansvärt det som hänt i Köln men vill understryka att Norge och Syrien inte befinner sig så långt ifrån varandra som många tror. Fortsatt i artikeln förklarar intervjupersonerna att de har uppfattningen om att Norge har en förvrängd bild av Mellanöstern, att alla kvinnor lever under förtryck och att männen bestämmer. Intervjupersonerna menar att det inte alls är så och att det finns många platser där det inte skiljer sig från lagar och normer i Skandinavien.

“För vissa är det fullkomligt nödvändigt med den här typen av information och efterföljande diskussioner. En del kommer från väldigt stängda kulturer där man inte dricker alkohol och där man är ovan vid att kvinnor rör sig fritt. De klarar inte av det här och tror att de kan göra vad de vill. De som betar sig på det här viset ska skickas ut från Europa” (Letmark 2016.01.27).

“En del frågor var onödiga och nästan förolämpande, som “hur handskas man med en våldtäktsman i ditt land?”” (Letmark, 2016.01.27)

Terese Christiansson, journalist och utrikeskorrespondent på expressen skriver följande i sin artikel.

“I flera av de aktuella länderna finns det ibland en urkass kvinnosyn med barnäktenskap och våld i hemmen” (Christiansson 2016.01.11).

Christiansson har bland annat arbetat i länder som Kabul, Afghanistan och Nairobi. Hon beskriver utöver ovanstående citat att det inte får finnas någon rädsla kring att prata om kulturkrockar i samband med händelserna i Köln. Hon beskriver att det i länder med dålig kommunikation finns en missuppfattning kring hur det är att leva i Europa. Dessa uppfattningar kan leda till förvirring när man ska integreras i ett helt nytt samhälle som skiljer sig från sättet man växt upp på menar Christiansson (2016).

Johansson (1999) beskriver personer med samma ursprung inte innefattar att alla lever efter en viss kultur. Kultur innefattar en grups gemensamma normer och värderingar, vilket inte behöver betyda att det grundar sig på varifrån du kommer. Personerna som blev intervjuade av Letmark (2016) var tydliga med att förmedla detta. Kultur är en aspekt som det ofta talas om i materialet men som inte närmare definieras. Det blir problematiskt att koppla ihop en viss kultur så tydligt med en etnisk tillhörighet just för att även kulturbegreppet är vagt (Johansson 1999). Kulturbegreppet i vårt material blir synligt främst i samband med gärningsmännens normer och uppfostran. Etnicitetsbegreppet kopplas tydligt samman med land eller del av världen som gärningsmännen härstammar ifrån.

Kultur sammankopplat med beskrivningen av gärningsmännens ursprung i kontexten av massövergreppen i Köln blir problematiskt när man utifrån de spekulationer som uppstod kring att gärningsmännen skulle härstamma från specifika länder skapar en bild hos mottagaren av att de tillhör samma kultur. Det blir därför allt för endimensionellt att koppla ihop ett visst land med en viss kultur. Gärningsmännens kultur diskuteras i ett sammanhang där de tillskrivs utifrån det svenska samhället ett normbrytande beteende som inte är önskvärt. Deras kulturella tillhörighet framhålls inte som någonting berikande utan snarare betungande när de sexuella övergreppen i Köln diskuteras.

5.7 Utbildning i det svenska samhällets normer

Vi även funnit ett tema i vårt material som innefattar en uppfattning kring att nyanlända män är i behov av utbildning i det svenska samhällets normer kring sexualitet och kvinnoyn. Reportern Rogberg (2016) beskriver att ensamkommande borde få undervisning i sexualitet och normer då det svenska samhällets normer skiljer sig mycket från deras hemländers. Letmark (2016) beskriver även i sin text om krav kring undervisning för flyktingar, för att lära sig de regler och lagar som finns.

“Ensamkommande bör få sexualundervisning. Detta eftersom synen på sexualitet och kön skiljer sig från det svenska samhällets, anser RFSU” (Rogberg 2016.01.17).

“De är inga krigsflyktingar, utan stora gatubarn som drar med flyktingströmmen genom Europa, utan vare sig språk hem eller framtidsutsikter” (Lewenhagen 2016.01.11).

“För vissa är det fullkomligt nödvändigt med den här typen av information och efterföljande diskussioner. En del kommer från väldigt stängda kulturer där man inte dricker alkohol och där man är ovan vid att kvinnor rör sig fritt. De klarar inte av det och tror att de kan göra vad de vill. De som betar sig på det här viset ska skickas ut från Europa” (Letmark 2016.01.27).

Letmark (2016) kulturjournalist på Dagens Nyheter för ett resonemang kring gärningsmän som kommer från stängda kulturer i ovanstående citat. Han drar också slutsatsen att gärningsmännen inte kan kontrollera sig själva och tror att de kan göra vad de vill. Letmarks sätt att framhäva behovet av att ge nyanlända information kring det svenska samhället vittnar om en tanke kring att de svenska normerna är bättre än de normer som de misstänka gärningsmännen kommer ifrån. Nedan uttrycker en av personerna som nyligen kommit till Norge som Letmark intervjuar, något som vi anser sätter ord på de rådande fördomarna som finns; att personer som kommer till Sverige har lika hög grad av utbildning och inte kommer ifrån ett samhälle styrt av religion eller kultur.

“Många av oss lever fria liv och är utbildade precis som ni” (Letmark 2016.01.27).

Genom att vi uppmärksammat det här temat i vårt material vittnar det om en föreställning hos artikelförfattare, intervjupersoner och politiker som är synliga i materialet om att människor som kommer nya till Sverige dels inte är utbildade i hur man behandlar kvinnor med respekt, men det framträder också en bild av nyanlända människor som ett folk som härstammar från länder där män har en kraftig överordnad position. Det i sin tur vittnar också om en uppfattning om att de inte lever i jämställda relationer eller har ett intresse av att stärka kvinnors röst i samhället. Genom att i texterna konstruera bilden av nyanlända som omoderna, inte jämställda och lågutbildade framträder också uppfattningen om en lägre klass. Bourdieu den franska sociologen, kulturanthropolog och medieteoriker beskriver utbildning som en viktig del av det kulturella kapital och något som skapar status i specifika sammanhang och kontexter (Bourdieu 1987).

Genom ovanstående text kopplat till utbildningen kring sexualitet och normer förmedlar man också att det svenska samhället och dess normer är överordnad de nyanlända människors hemländer. Det framträder en bild av de svenska normerna som de rätta i kontexten av jämställdhet och kvinnoyn. De svenska normerna kring sexualitet beskrivs som “de rätta” och att normerna som råder i andra kulturer och inom andra etniska grupper inte är önskvärd.

Fremst är det män som kommer nya till Sverige som beskrivs som den grupp som är i behov av utbildning. Det här är en grupp som i en ny kontext utav ett svenskt samhälle inte innehar ett starkt utbildnings kapital enligt Bourdieus teori. Att inneha olika typer av kapital i olika kontexter kan skapa en stark position i en social kontext. Att befinna sig i ett samhälle där språket och samhällsstrukturen är främmande skapar en underordning utifrån klassbegreppet i olika sammanhang. Att använda ord som ensamkommande och asylsökande i kontexten av utbildning i det svenska samhällets normer bidrar till en föreställning hos mottagaren om att ensamkommande är någonting som förknippas med en lägre status och klass (Bourdieu 1987).

När gruppen beskrivs i en kontext där deras ursprung, etnicitet och kultur sammankopplas med dem som grupp tillskrivs de negativa egenskaper som för dem som individer innebär negativa konsekvenser. De individer som kategoriserar utifrån ursprung eller kultur tillskrivs också en lägre klass i det svenska samhället utifrån deras icke önskvärda beteende.

Klassbegreppet är i vårt material synligt i ett samspel med de andra maktasymmetrierna kön och etnicitet. De los Reyes och Mulnari (2010). Författarna för ett resonemang kring klass som någonting som framträder och görs i samband med exempelvis görande av kön och i en heteronormativ kontext. Ovanstående tema innefattar endast mäns behov av utbildningen och bilden av dem som migranter eller flyktingar. Kvinnan som migrant finns således inte beskriven i texterna i ett sammanhang där behov av utbildning i det svenska samhället normer diskuteras. Kvinnan underordnas således mannen i en kontext där utbildningsbehov kring kvinnan position i samhället, rättigheter, lagar och regler framhålls.

5.8 Kultur och kriminalitet

När våra texter publiceras är ingen dömd för de sexuella övergreppen i Köln. Vårt material kopplar tydligt samman den grupp som de beskriver som gärningsmän med att begå sexuella övergrepp. Ann Heberlein doktor i etik är även en aktiv skribent. Hon resonerar kring att den

gemensamma nämparen för gärningsmännen i Köln är deras ursprung och den patriarkala moral som råder där samt hur deras syn på kvinnor skiljer sig fundamentalt från Europeiska (Heberlein 2016). Vilket även beskrivs i texterna från Letmark (2016) samt Rogberg (2016), att flyktingar behöver undervisning för att veta vad som är rätt och fel, i samband med diskussionen om sexuella övergrepp som ett ökat socialt problem.

“Den tyska småstaden öppnar åter simhallen för manliga asylsökande efter att ha förklarat för dem att de måste behandla kvinnor med respekt” (TT Nyhetsbyrå 2016.01.18).

“Övergreppen i Köln vittnar om en vidrig kvinnoyn. Den måste bekämpas även i Sverige” (Kronqvist 2016.01.08)

“I de aktuella fallen tyder dessutom mycket på att det främst handlar om ensamkommande flyktingungdomar. Förutom att de säkert haft en skev bild av Sverige har de alldeles för unga tvingats lämna sin familj och en normal uppfostran. På egen hand försöker de sätta sina egna gränser. Vilket såklart inte är lätt om man kommer från ett land där du kanske inte ens får se på grannflickan utan risken att stenas till döds” (Christiansson 2016.01.11)

“Den minsta gemensamma nämnare när vi talar om Köln tycks vara att männen ursprungligen kommer från länder i Nordafrika och Mellanöstern, länder med en oerhört patriarkal moral” (Heberlein 2016.01.14)

Gärningsmännen som grupp konstrueras utifrån hur texterna i vårt material valt att beskriva dem. Det innebär alltså inte att gärningsmännen härstammar från samma land eller delar samma religion utan det är texternas sätt att skriva om dem som gärningsmän i Köln med utländsk bakgrund som gör dem till en grupp. Etnicitet och kultur är begrepp som definieras främst utifrån normer och social tillhörighet snarare än att härstammar från ett specifikt land (Ålund 1999:29). Att sammankoppla asylsökande med en brottslig handling bidrar till att människor ute i samhället som kategoriserar utifrån den sociala situation de befinner sig i skapar uppfattning om att just den kategorin är kapabel att begå brottsliga handlingar. Det blir problematiskt att analysera en persons bakgrund när det inte finns någon dom eller bevis för att just den specifika individen begått brottet. Att dra slutsatser kring en grupp människors kultur eller härkomst utan att det vid det tillfälle texterna publicerades fanns belägg för att just

de här männen begått brottet bidrar till att skapa en föreställning kring en hel grupp ute i samhället.

Lindgren (2008) professor vid sociologiska institutet och har i sin forskning fokus på internet och sociala medier där han bland annat talar om makt och motstånd. Lindgren beskriver att det mångkulturella samhället också innebär en osäkerhet kring hur man ska förhålla sig till de som uppfattas som annorlunda. Genom att beskriva gärningsmännen som en främmande grupp som härstammar från länder med liknande kulturella normer tar artikelförfattarna inte ansvar för att diskutera problematiken.

Det förs resonemang i vårt material kring normer utifrån olika kulturer, länder och etnicitet. Det pågår en debatt i materialet kring kvinnosyn och sexuella normer hos gärningsmännen i Köln utan att någon är häktad, dömd eller misstänkt för brottet. Det finns undantag där artikelförfattaren reserverar sig för det faktum att det kan vara på ett annat sätt än att gärningsmännen är av annat etniskt ursprung än tyskt.

5.9 När utsatthet används som ett argument

Ytterligare ett tema som återkommit i vårt material och debatten kring händelserna i Köln är två samhällsdebatter och deras konkurrens samt maktrelationer i förhållande till våra kategorier. Debatten kring främlingsfientlighet och rasism kontra debatten kring jämställdhet och feminism. Ovanstående debatter har varit närvarande i pressen innan händelserna i Köln ägde rum. I kontexten av pressens rapportering kring de sexuella övergreppen i Köln blir de redan närvarande samhällsdebatten om feminism och rasism synliga i relation till varandra.

I ett antal artiklar i vårt material debatteras problematiken i att polisen som statlig myndighet för att undvika att utstå kritik eller spela ett specifikt svenskt riksdagsparti i händerna väljer att förmedla en förskönad bild till allmänheten. Bland annat Anna Kindberg Batra, dåvarande partiledare för Moderaterna lyfter fram problematiken i ett sådant agerande i en partiledardebatt som några av artiklarna i vårt material rapporterar kring (Nilsson 2016). Den svenska polisen uttalade sig kring att man inte ville spela främlingsfientliga krafter i händerna genom att nämna de misstänkta gärningsmännens etniska ursprung (Eriksson & Melin 2016).

“De utsatta kvinnorna har i hög grad redan glömts bort, de har blivit symboler för olika positioner i en debatt om invandring” (Mardal 2016.01.10).

“Hycklarna visar sin “oro” för hur kvinnorna behandlas genom att våldtäkts hota kvinnliga journalister” (Björkman 2016.01.18)

“Det är en rasistisk dubbelmoral med djupa rötter i vår syn på sex, kön, etnicitet och ras och den är fullt aktiverad i vår reaktion på Köln” (Mardal 2016.01.10)

Två centrala frågor i dagens medieklimat som i kontexten av massövergreppen i Köln fick sättas i relation till varandra. Här samspelar återigen maktrelationer utifrån etnicitet och kön. Debatten kring jämställdhet och påstående att kvinnor daglig utsätts för förtryck användes som ett retoriskt redskap för att få uttrycka åsikter gällande åtstramning av flyktingpolitiken i Sverige och Tyskland eller att underliggande föra en debatt kring att människor bör utvisas baserat på deras kriminella handlingar i Köln.

Polisens agerande i förhållande till de sexuella övergreppen under festivalen “We are Stockholm” bidrar till att kvinnorna som blivit utsatta förminskas och viftas bort som någonting som inte är viktigt. I den här kontexten blir kön den dominerande maktrelationen och normerna kring män och kvinnor upprätthålls och förstärks. Medias sätt att rapportera kring våldtäkter endast när brottet är av ovanlig karaktär skapar en uppfattning om att sexuella övergrepp som inte rapporteras är en del av normaliteten (Carter 1998). Kvinnorna som blivit utsatta för övergrepp under “We are Stockholm” rapporteras från polisen som en icke-fråga vilket leder till att man planterar en uppfattning kring sexuella övergrepp som någonting som endast är värt att förmedla om det i brottet finns någonting som sticker ut.

Kvinnornas undanskymda roll i pressens rapportering av de sexuella övergreppen i Köln kan kopplas samman med användandet av deras utsatthet som ett argument i debatten om flyktingpolitiken. Att istället för att fokusera på att rapportering kring kvinnorna som offer för övergrepp blir de i materialet förminskade till att användas som ett verktyg för att föra fram åsikter om en åtstramning i flyktingpolitiken och rasism.

6. Avslutande diskussion

Vårt syfte med studie var att utifrån ett intersektionellt perspektiv undersöka hur de sexuella övergreppen i Köln på nyårsafton 2015/2016 framställdes i svensk tryckt press. Vi utgick ifrån följande frågeställningar: Hur framställdes de sexuella övergreppen i Köln i svensk tryckt press utifrån kön? Hur framställdes de sexuella övergreppen i Köln i svensk tryckt press utifrån klass? Hur framställdes de sexuella övergreppen i Köln i svensk tryckt press utifrån etnicitet? Hur samverkar kön klass och etnicitet med varandra i framställningen av de sexuella övergreppen i Köln?

Utifrån hur de sexuella övergreppen i Köln framställdes utifrån kön har vi i vår studie visat hur kvinnor underordnas medan asylsökande män beskrivs i nedsättande ord. Etnicitet har varit en kategori som har varit central i vårt material. Där man presenterar förövarna i Köln som män av utländsk härkomst. Vi har diskuterat hur kvinnorna utsatthet (underförstås tyska kvinnor) används som ett argument för att strama åt flyktingpolitiken.

Vårt resultat överensstämmer med forskning vi presenterat kring hur sexuella övergrepp beskrivs i medierna. Vårt material upprätthåller och bekräftar en del av de myter som finns ute i samhället kring kvinnan som offer och mannen som förövare. Avsaknaden av kvinnans synlighet i rapporteringen kring sexuella övergrepp är ett tydligt resultat av vår studie.

Vi har i vår studie valt att utgå ifrån kön, klass och etnicitet i vår analys av tidningsartiklarna. Dessa kategorier är klassiska utgångspunkter när material studeras utifrån ett intersektionellt perspektiv. Vi har utifrån vår kartläggning av tidigare forskning reflekterat kring att sexualitet får en undanskymd roll. Vi ser det därför som intressant att fortsatt forskning på området ska innefatta sexualitet och könsidentitet. Vi ser även att en undersökning som hämtar sitt empiriska material i sociala medier hade varit relevant att genomföra. Sociala medier är idag en central del av vårt samhälle, därför kommer en intersektionell analys på hur grupper i samhället framställs på den arenan vara en viktig del av både framtida forskning utifrån ett medieperspektiv men också med en utgångspunkt i socialt arbete och sociala problem. Sammanfattningsvis kommer det i framtida bli intressant att göra liknande studier med fokus på andra maktasymmetrier och med hämtat empiriskt material från sociala medier.

Utifrån det vi har identifierat hade vi önskat att media utgår från att alla är individer, vilket hade inneburit att diskussionen i media hade skiftat fokus. Utifrån vårt resultat ser vi

tendenser till att media gärna vill peka ut en viss kategori som begår en viss typ av brott. Det upprätthåller de rådande maktstrukturer som i sin tur bidrar till orättvisa och utanförskap i ett samhälle. Vi anser därför inte att det har en betydelse att belysa exempelvis förövarens etnicitet, då det endast bidrar till en underordning av de personerna med liknande ursprung. Vi vill därför lyfta betydelsen av att vi måste ta vara på hur vi talar och skriver om människor och händelser utifrån att vi vet att det kommer ha betydelse för vilka föreställningar som skapas. Dessa föreställningar kan i sin tur komma att betyda att alla inte kommer ha lika förutsättningar på grund av en onyanserad bild av verkligheten.

Vårt material tar också upp att sexuella övergrepp mot kvinnor är ett samhällsproblem som funnits i årtal samt att det är intressant hur kvinnors utsatthet plötsligt får utrymme och skapar debatt när det kopplas samman med flyktingströmmen och gärningsmän av annan etnisk tillhörighet. Under symbolen hashtaggen *me too* delade hundratals kvinnor under 2017 sina egna upplevelser av att bli utsatta för sexuella övergrepp, sexuella ofredanden och våldtäkter. *Me too* rörelsen visar att kvinnor utsätts för övergrepp i alla länder. Inte sällan av vita män i överordnade positioner.

7. Referenslista

Asplund, M. & Nilsson, M. (2016) *Polisen mörkade- anklagas för att ha tystat ner flera övergrepp på flickor under festival*. Sverige: Expressen.

Bonnes, S. (2013) *Gender and Racial Stereotyping in Rape Coverage*, *Feminist Media Studies*, 13:2, 208-227

Boréus, K. (2011) *Texter i vardag och samhälle*, 157-175. I: Ahrne, G. & Svensson, P. (red.): *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber AB.

Bourdieu, P. (1987) *What Makes a Social Class? On The Theoretical and Practical Existence Of Groups*. *Berkeley Journal of Sociology* 32: 1-17.

Brottsförebyggande rådet (2017) *Våldtäkt och sexualbrott*. [<https://www.bra.se/brott-och-statistik/statistik-utifran-brottstyper/valdtakt-och-sexualbrott.html> Hämtad: 2017.10.18].

Bryman, A. (2011) *Samhällsvetenskapliga metoder*. 2 upplagan. Malmö: Liber AB.

Carter, C. (1998) When the extraordinary becomes the ordinary: Everyday new of sexual violence, 219-232. I: Carter, C. Branston, G. & Allan, S. (red). *News, gender and power*. New York: Routledge.

Dagens Nyheter (2016) "*Unga tjejer sex-trakasserades i publikhavet*". Sverige: Dagens Nyheter 16.01.16.

De los Reyes, P. & Mulinari, D. (2005) *Intersektionalitet: Kritiska reflektioner över (o)jämlighetens landskap*. Malmö: Liber AB.

Edelman, M. (1988) *Constructing the political spectacle*. The University of Chicago press. Chicago press.

Eriksson, N. & Melin, E. (2016) *Vi får ta på oss det här- polischeferkänner att sextrakasserier på ungdomsfestivalen mörkades i flera år*. Sverige: Aftonbladet.

Johansson, R. (1999) *Gemenskapens grunder- i etnicitetens gränser och mångfald*. Stockholm: Carlssons Bokförlag.

Larsson, A. (2010) *Mobbning: ett tidsbundet socialt problem?* Socialvetenskaplig tidskrift nr 2, s. 134-148.

Letmark, P. (2016) *Kultur som riskfaktor? Del 2*. Sverige: Dagens Nyheter.

Lind, R. (2014) *Vidga vetandet- en introduktion till samhällsvetenskaplig forskning*. Lund: Studentlitteratur AB.

Lindgren, S. (2008) *Kriminalitet, kultur, kontroll - om förändring och kontinuitet i mediebildens av ungdomsrån*. Nordisk socialt arbeid. Volym 28.

Loseke, D.R. (2010) *Thinking about social problems: An introduction to constructionist perspectives*. News Brunswick, New Jersey: Transaction Publishers.

Lykke, C. L. (2016) *Visibility and denial: accounts of sexual violence in race- and gender-specific magazines*. *Feminist Media Studies*, 16:2, 239-260.

Lund, L. (2016) *153 gärningsmän identifierade efter Köln-övergrepp*. Sverige: Dagens Nyheter.

Lykke, N. (2005) *Nya perspektiv på intersektionalitet. Problem och möjligheter*. Linköping: Linköpings universitet.

Lykke, N. (2003) *Intersektionalitet - Ett användbart begrepp för genusforskningen*. kvinnovetenskaplig tidskrift 1.

Lyrhede, F (2016) *Så ska nyårsövergreppen i Köln stoppas*
[<http://www.gp.se/nyheter/varlden/sa-ska-nyarsovergreppen-i-koln-stoppas-1.4080079>
Hämtad: 2017-11-14].

Mattsson, T. (2010) *Intersektionalitet i socialt arbete- teori, reflektion och praxis*. Falkenberg: Gleerups Utbildning AB.

Meyers, M. (2004) *African american women and violence: Gender, race and class in news*. *Critical studies in media communications*.

Migrationsinfo (2016) *Asylsökande i EU*.
[<https://www.migrationsinfo.se/migration/eu/asylsokande-i-eu/> Hämtad: 2018-01-14].

Migrationsverket (2016) *Nästan 163000 människor sökte asyl i Sverige 2015*.
[<https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Nyhetsarkiv/Nyhetsarkiv-2016/2016-01-01-Nastan-163-000-manniskor-sokte-asyl-i-Sverige-2015.html> Hämtad 2017-12-01].

Månsson, P. (2007) Karl Marx, 23-37. I: Andersen, H. & Kaspersen, B. L. (red.): *Klassisk och modern samhällsteori*. Lund: Studentlitteratur.

Månsson, P. (2007) Max Weber, 71-87. I: Andersen, H. & Kaspersen, B. L. (red.): *Klassisk och modern samhällsteori*. Lund: Studentlitteratur.

Nilsson, O. (2016) *Sextrakasserier i debatt fokus*. Sverige: TT Nyhetsbyrå.

O'Hara, S. (2012) *Monsters, playboys, virgins and other whores: Rape myths in the new media's coverage of sexual violence*. University of st Andrews.

SOU 2005:41 (2005) *Bortom Vi och Dom: Teoretiska reflektioner om makt, integration och strukturell diskriminering*. Stockholm: Fritzes Offentliga Publikationer.

Vetenskapsrådet (u.å.) *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. [<http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf> Hämtad: 2017.10.13].

Åkerström, M. & Burcar Alm, V. (2015) *Etnicitet: ett engagerande men delikat samhällsstoff*. Socialvetenskaplig tidskrift 2015: 3-4

Ålund, A. (1999) *Etnicitetens mångfald och mångfaldens etniciteter- I Etnicitetens gränser och mångfald*. Stockholm: Carlssons Bokförlag.

Ålund, A. (1997) *Multikultiungdom- Kön, etnicitet och identitet*. Lund: Studentlitteratur.

7.1 Artiklarna från vårt empiriska material till analysen

Björkman, A. (2016) "*Hatarna hycklar om kvinnorna*". Sverige: Dagens Nyheter 16.01.18.

Christiansson, T. (2016) "*Här krävs noll rädsla att prata kulturkrock*". Sverige: Expressen 2016.01.11.

Dagens Nyheter (2016) "*Unga tjejer sex-trakasserades i publikhavet*". Sverige: Dagens Nyheter 16.01.16.

Ekmark, M. (2016) "*Arga politiker och härjade kvinnor*". Sverige: TT Nyhetsbyrå 16.01.13.

Eriksson, M (2016) "*Kaoset i Köln "var planerat"*". Sverige: TT Nyhetsbyrå 16.01.10.

Eriksson, M. (2016) "*Merkel kräver att attacken utreds*". Sverige: TT Nyhetsbyrå 16.01.07.

Franchell, E. (2016) "*Ingen skyddade kvinnorna i Köln*". Sverige: Aftonbladet 16.01.08.

Heberlein, A. (2016) "*"Rasist" är 2000-talets mest missbrukade ord*". Sverige: Expressen 16.01.14.

Hedfors, A. (2016) "*Massövergrepp väcker tysk avsky*". Sverige:TT Nyhetsbyrå 16.01.06.

Helmerson, E. (2016) "*Brottslingen är alltid en individ*". Sverige: Dagens Nyheter. 16.01.12.

Kronkvist, P. (2016) "*Blunda inte för unken kvinnoosyn*". Sverige: Expressen 16.01.08.

Larsson, M. (2016) "*Många kvinnor kommer känna sig osäkra*". Sverige: Expressen 16.01.07.

Lewenhagen, J. (2016) "*Om så många träffas måste det vara planerat*". Sverige: Dagens Nyheter 16.01.11.

Letmark, P. (2016) "*Kultur som riskfaktor? Del 2.*". Sverige: Dagens Nyheter 16.01.27.

Lund, L. & Warne, A. (2016) "*Det har hänt alla tjejer någon gång*". Sverige: Dagens Nyheter 16.01.12.

Mardal, K. (2016) "*De utsatta kvinnorna har glömts bort- en rasistisk dubbelmoral om Köln*". Sverige: Aftonbladet 2016.01.10.

Nilsson, M. (2016) "*Polischef avgår efter övergreppen - Två personer har gripits efter sexövergreppen i tyska Köln*". Sverige: Expressen 16.01.09.

Rogberg, S. (2016) "*RFSU: ge ensamkommande sexualkurs*". Sverige: TT Nyhetsbyrå 16.01.17.

Socialhögskolan

Rosén, H. (2016) "*Ministern: Kvinnor ska kunna känna sig trygga*". Sverige: Dagens Nyheter 16.01.12.

Stenberg, E. (2016) "*Skandal när rättvisan inte är blind*". Sverige: Dagens Nyheter 16.01.12.

TT Nyhetsbyrå (2016) "*Simhall åter öppen för asylsökande*". Sverige: TT Nyhetsbyrå 16.01.18.